

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ: ВИЗНАЧЕННЯ, ВСТАНОВЛЕННЯ, ПЕРЕВАГИ

► Що таке трудові відносини

Відносини, в яких фізична особа виконує роботу для іншої фізичної або юридичної особи за винагороду й під її керівництвом, наглядом, контролем

Чому важливо їх встановлювати

Законодавство про працю, безпеку і здоров'я на роботі застосовується лише у разі трудових відносин

► Як визначити існування трудових відносин

Найперше — звернути увагу на факти щодо виконання роботи та виплати винагороди, незалежно від того, який укладено договір і які досягнуті домовленості сторонами (зміст переважає над формою)

Головні ознаки: підпорядкованість або залежність виконавця від вигодонабувача

Правова презумпція існування трудових відносин за наявності однієї чи кількох відповідних ознак

Покладення тягара доведення щодо трудових відносин на роботодавця

► Невичерпний перелік ознак трудових відносин

Виконання роботи

- Виконавець **власноруч виконує роботу** і не може передати її іншим
- Виконавець **виконує роботу, подібну за змістом до обов'язків найманих працівників** вигодонабувача
- **Робота має певний графік** і вимагає присутності на робочому місці, визначеному вигодонабувачем
- Виконавець **користується обладнанням і матеріалами** вигодонабувача
- Виконавець **обіймає певну посаду** в організаційній структурі вигодонабувача
- **Виконавець не несе фінансові ризики**, пов'язані з виконанням роботи
- **Виконавець переважно відповідає за процес роботи**, а не за результат

Винагорода

- В обмін на виконану роботу виконавець **регулярно отримує фіксовану суму або плату в натуральній формі**: продукти харчування, житло, транспорт тощо
- Вигодонабувач покриває **витрати на робочі поїздки**
- Виконавець має **оплачувані щотижневі вихідні, святкові дні й щорічні відпустки**

Підлеглість

- Виконавець **повинен виконувати накази** вигодонабувача
- Вигодонабувач **може притягувати виконавця до дисциплінарної відповідальності**
- Виконавець **виконує роботу відповідно до інструкцій вигодонабувача** або представника, під їхнім контролем та наглядом
- Виконавець **має дотримуватися трудового розпорядку** й питати дозволу на відсутність

Економічна залежність

- Винагорода від вигодонабувача — **єдине або основне джерело доходу** виконавця
- Виконавець **виконує роботу виключно або переважно в інтересах** вигодонабувача
- Виконавець **не може визначати вартість роботи**

► Переваги встановлених трудових відносин

Для працівників:

- **Захист від незаконного звільнення**
- **Регулярна заробітна плата** не нижче мінімальної
- **Ліміти робочого часу** на тиждень
- **Перерви, щоденний та щотижневий відпочинок**
- **Оплачувана щорічна відпустка**
- **Право на безпечні і здорові умови праці**
- **Захист від дискримінації**
- **Навчання і кар'єрне зростання**
- **Членство у профспілках**
- **Належний соціальний захист**
- **Підтверджений стаж роботи**
- **Легший доступ до кредитів**
- **Захист трудових прав**

Для роботодавців:

- **Задоволені, мотивовані й віддані працівники**
- **Менша плінність кадрів**
- **Збереження і примноження досвіду й знань** всередині організації
- **Скорочення фінансових витрат і втрат часу** на пошук і навчання нових працівників
- **Вища ефективність і продуктивність праці**
- **Менший ризик:**
 - Нестабільності
 - Юридичної і фінансової відповідальності
 - Витрат на відшкодування у разі нещасного випадку і профзахворювання

Для держави:

- **Зменшення масштабів незадекларованої праці**
- **Більше надходжень до держбюджету, фонду соціального страхування, пенсійного фонду**
- **Кращі державні послуги** — охорона здоров'я, освіта, соціальний захист, безпека, оборона тощо
- **Економічна і соціальна стабільність**

► Додаткова інформація [тут](#)

- Рекомендація МОП № 198 про трудове правовідношення, 2006 р.
- Директива ЄС 2019/1152 про прозорі та передбачувані умови праці

- Інформаційний матеріал про трудові відносини
- Презентація Power Point